

Balázs HORVÁTH

Las Vegas

(a halandzsa költők emlékére)

énekhangra (mezzo), gordonkára és hárfára

2025

JÁTSZÓPARTITÚRA

© Balázs Horváth, 2025

A *Las Vegas* négy halandzsa (vagy nem teljesen egyértelmű) szöveg felhasználásával íródott. A darabban további torzítások, a megértést nehezítő irányok jelennek meg, hogy a halandzsa zenei logikát kapjon. A szöveg érthetősége egyáltalán nem releváns az egész darab során. Egyes szavak, szótagok felbukkanása, egymáshoz történő furcsa kapcsolódása a lényeges.

A cím Tandori Dezső: *Hogy ki ne jöjjünk a gyakorlatból* című versére utal, mely a darab **Mottó**jában került átalakításra. Ezt mindig markánsan, embléma-szerűen kell előadni.

Az **I hoquetus barbarus** szakasz Weöres Sándor: *Barbár dal (Képzelt eredeti és képzelt fordítás)* című versére épül. A hoquetus-szerűen elrendezett, és – bár ritmusban finoman alakítható, de – egyértelmű alapanyagot négy rétegre osztva, teljes folyamatossággal kell megszólaltatni. (Az alsó sor az eredeti szöveget mutatja, Weöres előadásának „dallamával”. Ez csak az ehhez való igazodást segíti.)

Az énekes az „eredeti” nyelv egyes szavait éneкли (Weöres előadása alapján) mélyen, kissé hörögve, ha túl mély a hang, illetve Weöres magyar fordításának más szavait „mondja el” jelbeszéddel. Mindig törekedni kell, hogy a jelek az adott időegységbe férjenek bele.

A csellista ebben a tételben Weöres magyarításának szavait elmondva beszél, némileg követve a dallamot.

A hárfás néhány szó eredetijének betűkódolásából fakadó akkordjait játssza. (A kód Jeney Zoltán rendszere.)

A **II trio cero** szakasz az ismert *Lorem ipsum* szöveg és annak eredetije, Cicero: *A legfőbb jóról és rosszról* szövegéből idéz (magyar fordítás: Szekeres Csilla). A latin szöveg hangokká kódolva (Jeney kódrendszere) és szólamokra bontva szólal meg az eredeti Cicero-szöveg és a ma ismert Lorem ipsum különbségei alapján. A két hangszeres a zenélés közben beszél is, a beszéd stílusa kissé motyogó lehet. A tétel gyakorlása, próbálása kapcsán ld. a megjegyzést a kottában. A tétel karaktere végig táncos, lüktető és könnyed legyen.

A **III tutti frutti** szakasz a korábbi anyagok összeeresztése (gordonka: Weöres vers eljátszása hangszeren, lehetőleg a beszédet utánozva, odaképzelve; hárfá: a Lorem ipsum szöveg betűinek átkódolása hangokká, akkordokká), kiegészítve Karinthy Frigyes ismert halandzsaversével (*A pő, ha engemély...*) és néhány, a Weöres versből felhasznált szó jelbeszédes formájával. A három zenész itt egymástól függetlenül játszik. A hárfá megszólalása után 3-4 ütemmel, vagy ca. 20 másodperccel léphet be a két másik zenész, majd saját szakaszukat befejezve várják meg a hárfaszólam végét is. Az egyes karakterek kapcsán ld. a kotta utasításait.

A szakaszok NAGYON rövid megállásokkal, fermátákkal vannak egymástól elválasztva.

Időtartam: ca. 6'

A darab létrejöttét a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

Nemzeti
Kulturális
Alap

Ősbemutató: 2025. május 18. Halandzsa – CentriFUGA koncertek, FUGA, Budapest (H).
Gyüdi Eszter – ének, Zétényi Tamás – gordonka, Szöllősy Vágó Panna – hárfá

A darabban felhasznált szövegek eredetije:

Tandori Dezső: *Hogy ki ne jöjjünk a gyakorlatból*

Lesz vigasz
Lősz vögösz
Lasz vagasz
Lisz vigisz
Lusz vugusz

Karinthy Frigyes: *Mint vélgaban* (részlet)

A pó, ha engemély, kimár -
De mindegegy, ha vildagár...
...mert engemély mindet bagul,
Mint vélgaban a bégahur!...

Weöres Sándor: *Barbár dal* (Képzelt eredeti és képzelt fordítás)

"Dzsá gulbe rár kicsere
áj ni musztasz emo
áj ni manküt vantasz emo
adde ni maruva bato! jaman!
Ole dzsuro nanni he
ole csilambo ábábi he
ole buglo iningi he
lünlel dáji he! jaman!
Vá pudd shukomo ikede
vá jimla gulmo buglavi ele
vá leli gulmo ni dede
vá odda dzsárumo he! jaman!"

"Szél völgye farkas fészke
mért nem őriztél engem
mért nem segítettél engem
most nem nyomna kó! ajaj!
Könnyemmel mosdattalak
hajammal törölgettelek
véremmel itattalak
mindig szerettelek! ajaj!
Földed tüskét teremjen
tehened véres tejet adjon
asszonyod fiat ne adjon
édesapád eltemessen! ajaj!"

M. Tullius Cicero: *A legfőbb jóról és rosszról*, ford. Szekeres Csilla. Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012, 90. oldal)
Továbbá senki sincs, aki magát a fájdalmat önmagáért szeretné, törekedne rá, igyekezne megszerezni, hanem azért, mert nem egyszer úgy alakulnak a körülmények, hogy a fáradozással és a fájdalommal valamiféle nagy gyönyörre próbál szert tenni. Hogy egészen jelentéktelen dolgokra hivatkozzam: Vajon ki az, aki nem azért vállalja magára a testedzés bármiféle fáradságát, mert abból valamiféle hasznot remél? És ki tehetne joggal szemrehányást annak, aki szeretne olyan gyönyört élvezni, amelyet semmiféle kellemetlenség nem követ, vagy annak, aki kerüli azt a fájdalmat, amiből semmiféle gyönyör nem származik? Ellenben vádoljuk azokat, és véleményünk szerint teljes mértékben rászolgálnak a jogos gyűlöletre, akik a pillanatnyi gyönyörök csábításaitól elbájozva és megrontva, a vágtyól elvakultan nem látják előre, miféle fájdalmak és kellemetlenségek sújtják majd őket. Hasonló hibát követnek el azok, akik puhányságuk, vagyis a fáradozástól és fájdalomtól való menekülés miatt elhanyagolják kötelességeiket. Pedig könnyű és kézenfekvő dolog ezek között különbséget tenni. Mert amikor szabadon, kívánságunknak megfelelően választhatunk, és semmi sem akadályoz bennünket abban, hogy azt tegyük, ami leginkább kedvünkre van, akkor minden gyönyört meg kell ragadnunk, és minden fájdalmat el kell hárítanunk magunktól.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Et harum reud est er expedita dist Nam libe tempo, cum soluta nobis elige quod maxim placeat facer possim omnis volup assumenda est, omnis dolor repellenda.

Las Vegas

Játszópartitúra

(a halandzsza költők emlékére)

Balázs HORVÁTH
(*1976)

Motto kb. egyenletesen, közepes tempóban (minden alkalommal)
belégzés

Voce

pizz. sul pont. *f*

Violoncello

sf sf sf sf sf

Arpa

sf sf sf sf sf

I hoquetus barbarus

próbáljátok lehetőség szerint betartani a pontos metrumot és tempókat.
Ha csak kb. sikerül, az sem baj, csak legyen a szakasz markáns és ritmikus

♩. = ♩

♩ = 92

2 ♩ = 138, ♩ = 69

mp

rár áj e - mo áj e - mo

"Szél" (jobbra-balra forgatni picit)

beszéd (kicsit mutatva a dallamot)

"öriztél" (csak tartva)

"segítettél" (kicsit előretolva)

mf

a szöveg csak információképpen olvasható, de segítheti az artikulációt!

(*mf*) Dzsá gul - be rár ki - cse - re áj ni musz - tasz e - mo áj ni man - küt - (o) van - tasz e - mo

10 ♩ = 114

♩ = 126

ba-to! O - le he o - le he

"mosdattalak" (két tenyered fel-le mozgatni)

"törölgettelek" (ököllel körözve, mintha törölgetnél)

mos - t nem ha - jam - mal

ad - de ni ma - ru - va ba - to! ja - man! O - le dsu - ro nan - ni he o - le csi - lam - bo á - bá - bi he

17 ♩. = 108

o - le i - nin - gi he! Vá i - ke - de vá

"véremmel" (szájától kissé elhúzva) "szerettelek" (kicsit rázogatva) "tehened" (kezeket fejtől kicsit elhúzva)

min - dig

o - le bug - lo i - nin - gi he lün - lel dá - ji he! ja - man! Vá pudd shu - ko - mo i - ke - de vá jim - la

♩. = ♩

24 ♩. = 108

e - le vá le - li vá he!

"fiat" (csak tartva) "édesapád" (mutató+hüvelykujj (két tenyér éllel lefelé mozdul) összecsapott) "eltemessen"

ad - jon ne ad - jon

gul - mo bug - - la - vi e - le vá le - li gul - mo ni de - de vá od - da dzsá - ru - mo he! ja - man!

30 **Motto** belégzés

pizz. sul pont. *f*

sf sf sf sf sf

sf sf sf sf sf

4 II
trio cero

ezt a tételt először tanuld meg a szöveggel együtt. Utána a cselló és a hárfá játssza össze csak a hangszeres anyagot. Ezután lehet énekessel együtt próbálni, de még mindig a hozzámondott szöveg nélkül. Azt lehetőleg csak az előadáson tegyétek hozzá, vagy max. egyszer nézzétek át, hogy a halandzsza esélye megmaradjon. Azaz ne legyen kigyakorolva a szakasz a hozzáadott szövegekkel, hogy kissé esetlen tudjon lenni.

31 **Danzando**, ♩ = 144, ♩. = 48 - végig táncos karakterrel

mp

To - váb - bá sen - ki sincs, a - ki ma-gát a
beszéd (kicsit mormolva, hogy ne legyen teljesen érthető)

Lo - rem ip-sum do - lor sit a - met, Con-sec - te - tur a
beszéd (kicsit mormolva, hogy ne legyen teljesen érthető)

dal - mat ön - ma gá - ért sze ret - né, tő-re-ke -
sempre flageolet (sounds an octave higher)
ossia. nat., 8va

fáj ha-nem a-zért, mert nem egy-szer pró - bál szert ten - ni

di-pi-si-cing e - lit, sed do e - iusmod tem-por in ci-di-dunt ut la bo - re et

dne rá, I - gye-kez-ne meg - sze rez - ni úgy a-la kul - nak a kö-rül - mé-nyek, hogy a

vál - lal - ja ted - zés le gát an - nak, a - ki

do-lo - re mag - na a-li-qua. Ut e-nim ad mi-nim ve-ni-am, quis

fá - ra-do zás-sal és a fáj - da - lom - mal va-la-mi fê - le nagy gyö - nyör-re Hogy e -

56

ta-mi-lyet sem - mi - fé - le kel - le - met-len - ség nem ö-vet, vagy a-ki
 nost - rud e xer - ci - ta - ti - on ul lam - co la bo - ris ni - si ut a - li - quip
 gé - szen je - len ték - te - len dol - gok - ra hi - vat - koz zam: Va jon ki az, a - ki

64

tmat, a - mi - ből gyö - nyör El - len - ben vá - dol - juk a - zo - kat, és vé - le - mé - nyünk
 ex e a com mo - do con - se quat. Du is au - te i - ru - re
 nem a - zért ma - gá - ra a tes - bár - mi fé fá - rad - sá mert ab ből va - la - mi

72

sze - rint tel - jes mér - ték - ben rá - szol - gál - nak a
 do - lor in rep - re hen - de rit in vo lup - ta - te ve - lit es - se cil - lum do lo - re
 fé - le hasz - not re - mél? És ki te - het ne jog - gal szem - re há - nyást sze - ret - ne o - lyan gyó -

6
81

jo-gos gyü - lö - let - re, a - kik a pil - la - nat - nyi gyö - nyö -

eu fu gi - at nul - la pa ri - a - tur. Ex - cep te - ur sint oc cae - cat

nyör él vez - ni, kan - nak, ke - rü - li az a fáj dal sem - mi fé - le nem

89

rök csá - bí - tá - sa - i - - tól el - bá - jol - va és meg - ront - va, a vágy -

Cu - pi da - tat non pro i - dent, sunt in cul - pa qui of fi - cia de se - runt

szár - ma zik? Hi - bát kö - vet - nek el a - zok, a - kik pu - hány, va - gyis a fá - ra - dal -

97

tól el - va - kul - tan nem lát - ják e - lő - re, mi - fé - le fáj - dal -

mol - lit a - nim id est la bo - rum. Et ha - rum re - ud fa - ci - lis

mak - tól és mi - att el - ha - nya gol - ják kö - te les - sé - ge i - ket. Köny nyú é ké - zen

105

mak és kel - le-met - len-sé-gek súj-tják majd ő - ket. Ha - son - ló

est er Ex - pe di - ta dis - ti Nam li - be tem - po cum so lu - ta

fek - vő do e - zek kö - zött kül ten - ni. Mert a mi - kor sza - ba - don, kí - ván - sá - gunk - nak

113

sá - guk fáj - dal-mak - tól va - ló me-ne-kü-lés Pe-dig slog önb - sé - get aszt - ha-tunk, és

no - bis e - li - ge quod ma xim pla ce - at fá - cer pos - sim om - nis

meg - fe - le ló - en vál hogy azt te a - mi leg - in - kább kedv van, ak - kor min -

121

sem - mi sem a - ka - dá - lyoz ben - nün - ket ab - ban gyük ün - re nunk

vo - lup as - su men - da est, om nis do lor re pel - len da

den győ - nyört meg kell ra - gad - nunk, és min - den fáj - dal - mat el kell há - ri - ta ma - gunk - tól.

129 **Motto** belégzés

pizz. sul pont. *f*

sf sf sf sf sf

gliss. gliss.

sf sf sf sf sf

III tutti frutti

ezt a szakaszt a három zenész egymástól függetlenül játssza. A hárfá induljon, és kb. 3-4 üteme (vagy ca. 20 másodperc) után indulhat az ének és a cselló anyaga. A hárfá még így is később fog a szakasz végére érni.

Az énekszólamhoz társuló jelbeszéd jeleit kényelmes tempóban, kissé szabadon, de azért ütemhez kötve kell "elmondani".

A cselló szólám beszédszerű legyen, a szöveg csak az artikulációt segítő támpont.

A hárfá szólama poco ad lib., de azért nagyjából tartva az adott tempót. Minden akkord (vagy azok többsége) legyen/lehet arpeggio, kivéve a stacc. rövid hangok.

$\text{♩} = 76$

130 *senza sincr. sentimentale!*

A pő, ha en - ge - mély, ki - már De min - de - gegy, ha vil - da - gár... ...mert

JELBESZÉD
kb. szinkronizálva

völgye fészke nem nem nem nyomna könny haj
(két kezét oldalra széthúzni 90 fokban) (rázva-forgatva kicsit) (rázva-forgatva kicsit) (két tenyér egymáson elforgatva) (ujjakat picit lefelé húzni)

138

en - ge - mély min - det ba - gul, Mint vél - ga - ban a bé - ga - hu - r!...

itat mindig Föld vér ad ne adjon
(körözve alkaral) (két tenyeret széthúzni) (szájtól elhúzni) (mintha kártyát dobnál el) (rázva-forgatva kicsit) (mintha kártyát dobnál el)

III tutti frutti

145 $\text{♩} = 138, \text{♩} = 69$ a szöveg csak információképpen olvasható, de segítheti az artikulációt!

mf poco pressato

Dzsá gul - be rár ki - cse - re áj ni musz - tasz e - mo áj ni man - küt - (o) van - tasz e - mo

ad - de ni ma - ru - va ba - to! ja - man! O - le dzsu - ro nan - ni he o - le csi - lam - bo á - bá - bi he

o - le bug - lo i - nin - gi he lün - lel dá - ji he! ja - man! Vá pudd shu - ko - mo i - ke - de vá jim - la

167 $\text{♩} = \text{♩}$ $\text{♩} = 108$

gul - mo bug - la - vi e - le vá le - li gul - mo ni de - de vá od - da dzsá - ru - mo he! ja - man!

III
tutti frutti

173 **Tempo flessibile** $\text{♩} = 132-152$

f quasi sempre arpeggio (ad lib. töbnyire arpeggio, de a staccato akkordok sempre non-arp.)

176

178

179

181

Motto
182 belégzés

pizz. sul pont. *f*

sf sf sf sf sf

gliss. sf sf sf sf sf

